

Environmentálna politika a opatrenia Fondu na podporu umenia

Fond na podporu umenia (FPU) je organizácia, ktorá neustále reaguje na potreby a výzvy umeleckého a kultúrneho prostredia. Každodenne sa usiluje o to, aby sféry umenia a kultúry boli kvalitnejšími, prístupnejšími, demokratickejšími a čo najviac slúžili verejnému záujmu. V tomto duchu bol formulovaný aj tento dokument, ktorý v prospech všetkých reaguje na vážne a neprehliadnuteľné zmeny životného prostredia stále dramatickejšie ovplyvňujúce našu každodennosť.

Environmentálna kríza sa každým dňom prehľbuje, preto apel na zmenu postojov a zaužívaných zvyklostí musí naberať na nástojčivosti. FPU nemôže stáť bokom a je povinný napomôcť radikálnej zmene v myslení a postojoch k životnému prostrediu tým, že prispeje k zásadnému obratu v umeleckej a kultúrnej praxi. Kozmetické „zelené“ úpravy premietnuté do banálnych zákazov už zďaleka nestačia, nevyhnutnosťou sú jasné kroky a prepracované opatrenia, ktoré komplexne premenia oblasti umenia a kultúry.

Podobne ako si v súčasnosti nemožno predstaviť festival, predstavenie, či výstavu bez nových technológií, či sociálnych sietí, tak by už v blízkej budúcnosti mal byť environmentálny prístup bežnou súčasťou akéhokoľvek umeleckého projektu. Výhovorky, že v umení a kultúre si to nemôžeme dovoliť, alebo že inde je to ešte horšie, znejú v súčasnej situácii nielen absurdne, ale aj neakceptovateľne. Ak sa nezačne so zásadnými zmenami v umení a kultúre, v iných oblastiach spoločnosti to pôjde ešte ťažšie.

FPU prispel len v roku 2018 na 1100 najrôznejších festivalov, vzdelávacích podujatí a konferencií; podporil viac ako 320 výstav, napomohol uvedeniu minimálne 250 predstavení, prispel na vydanie 400 kníh, 35 časopisov a umožnil 340 medzinárodných prezentácií a mobilít. Tieto počty FPU zaväzujú, aby začal konať a škodlivý dopad toho, čo podporuje, minimalizoval alebo úplne odstránil. Preto v priateľskej spolupráci s *Inštitútom environmentálnej politiky* pripravil environmentálne odporúčania pre všetky oblasti podpornej činnosti FPU. Od roka 2020 bude od svojich žiadateľov požadovať, aby ich špecifikovali v žiadostiach, hoci súčasťou hodnotenia sa stanú až v ďalšom roku.

Samozrejme, všetky opatrenia nie je možné ani zmysluplné aplikovať na každú žiadosť, ale realizátor projektu by mal zvoliť tie, ktoré sa naň dajú skutočne aplikovať. Zverejnený zoznam odporúčaní nie je uzavretý a FPU ho bude priebežne aktualizovať aj na základe skúsenosti a podnetov od žiadateľov. Všetky údaje a dáta o aplikovaných environmentálnych opatreniach si FPU vyhodnotí a na základe nich dopracuje dokument do finálnej podoby. Ten bude pre žiadosti predkladané na rok 2021 už záväzný, teda predkladaný projekt bude musieť prijaté environmentálne opatrenia naplňať a realizovať.

Principiálnosť, s akou sa na problémy životného prostredia poukazuje, často nekorešponduje s životnou praxou tých, ktorí ju od iných požadujú. Kritika nezodpovedného správania zriedka smeruje do organizácii samotných, do každodenných zvyklostí a uvažovania o realizácii podujatí, tvorby diel, či vydaní publikácií. FPU ako dôsledná a priateľská verejnoprávna inštitúcia musí začínať od seba, preto kancelária FPU zverejní a v najbližších týždňoch postupne zavedie environmentálne opatrenia do svojich každodenných postupov tak, aby eliminovala alebo úplne zastavila škodlivé dopady na životné prostredie.

Verím, že sa k tejto výzve postupne pripoja aj ďalšie organizácie a napomôžu tak zvýšiť citlivosť k životnému prostrediu a teda aj k nám samým.

Jozef Kovalčík, riaditeľ Fondu na podporu umenia

Základná logika rozdelenia aktivít podprogramov	Pridelené environmentálne oblasti k aktivitám podprogramov	Označenie environmentálnych oblastí	Environmentálne oblasti
podujatia, mesto kultúry, budovy	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	A1	minimalizácia tvorby odpadu
tvorba, výskum, mobility, vydávanie časopisov	A1; B; C1; C2	A2	zabezpečenie triedenia a zhodnocovania odpadu
akvizície	B	B	optimalizácia dopravy
ošetrovanie	A1; A2; B; C1; C2	C1	zelené obstarávanie produktov a služieb
		C2	využívajúc zdrojov
		C3	zelená infraštruktúra a architektúra
		D	environmentálne povedomie

Program	Podprogram	Oblasti kt. sa vzťahujú	Poznámka
PROGRAM 1 UMENIE - DIVADLO	1.1.1 Tvorba javiskového diela - divadlo (Štipendium)	A1; B; C1; C2	
	1.1.2 Tvorba a uvedenie javiskového diela – nezávislé divadlá	A1; B; C1; C2	
	1.1.3 Tvorba a uvedenie javiskového diela – zriaďované divadlá	A1; B; C1; C2	
	1.1.4 Prehliadky, festivaly, súťaže - divadlo	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.1.5 Aktivity nezávislých divadiel, divadelných zoskupení a organizácií	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.1.6 Medzinárodné mobility a prezentácie - divadlo	A1; B; C1; C2	

PROGRAM 1 UMENIE - TANEC	1.2.1 Tvorba javiskového diela - tanec (Štipendium)	A1; B; C1; C2	
	1.2.2 Tvorba a uvedenie javiskového diela - tanec	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.2.3 Prehliadky, festivaly, súťaže, koncerty - tanec	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.2.4 Aktivity nezávislých tanečných zoskupení a organizácií	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.2.5 Medzinárodné mobility a prezentácie - tanec	A1; B; C1; C2	

PROGRAM 1 UMENIE - HUDBA	1.3.1 Tvorba hudobného diela (Štipendium)	A1; B; C1; C2	
	1.3.2 Tvorba a šírenie hudobného diela	A1; B; C1; C2	
	1.3.3 Festivaly, súťaže, koncerty - klasická a experimentálna hudba	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.3.4 Festivaly, súťaže, koncerty - džez a iné žánre	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.3.5 Aktivity nezávislých hudobných organizácií	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.3.6 Medzinárodné mobility a prezentácie - hudba	A1; B; C1; C2	

PROGRAM 1 UMENIE - VIZUÁLNE UMENIE	1.4.1 Tvorba a realizácia diel – tradičné a nové médiá (Štipendium)	A1; B; C1; C2	
	1.4.2 Tvorba a realizácia diel – dizajn (Štipendium)	A1; B; C1; C2	
	1.4.3 Individuálne a kolektívne výstavné a prezentačné aktivity	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.4.4 Aktivity nezávislých galérií a organizácií	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.4.5 Tvorba a realizácia diela vo verejnom priestore	A1; B; C1; C2; C3	
	1.4.5 Medzinárodné mobility a prezentácie – vizuálne umenie	A1; B; C1; C2	

PROGRAM 1 UMENIE - LITERATÚRA	1.5.1 Tvorba umeleckej literatúry pre deti a mládež (Štipendium)	A1; B; C1; C2	
	1.5.2 Vydávanie umeleckej literatúry pre deti a mládež	A1; B; C1; C2	
	1.5.3 Tvorba pôvodnej slovenskej umeleckej literatúry (Štipendium)	A1; B; C1; C2	
	1.5.4 Vydávanie pôvodnej slovenskej umeleckej literatúry	A1; B; C1; C2	
	1.5.5 Tvorba prekladov umeleckej literatúry	A1; B; C1; C2	
	1.5.6 Vydávanie prekladovej umeleckej literatúry	A1; B; C1; C2	
	1.5.7 Literárne prehliadky, festivaly, súťaže	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.5.8 Medzinárodné mobility a prezentácie – literatúra	A1; B; C1; C2	

PROGRAM 1 UMENIE - MEDZIODBOROVÉ AKTIVITY	1.6.1 Tvorba, vydávanie, uvedenie medziodborového diela	A1; B; C1; C2	
	1.6.2 Medziodborové podujatia	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.6.3 Tvorba multimediálneho diela	A1; B; C1; C2	
	1.6.4 Medzinárodné mobility a prezentácie – medziodborové projekty, výskum a vzdel. aktivity	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	1.6.5 Medzinárodné mobility a prezentácie – kreatívny priemysel	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	

PROGRAM 2: PODUJATIA, KULTÚRNE CENTRA A ČASOPISY			
	2.1 Veľké prehliadky, festivaly, súťaže	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	2.2.1 Aktivity väčších kultúrnych a umeleckých centier	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	2.2.2 Aktivity malých kultúrnych a umeleckých centier	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	2.2.3 Aktivity rezidenčných centier	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	2.3.1 Vydávanie a distribúcia tlačenej literatúry	A1; B; C1; C2	
	2.3.2 Vydávanie internetových časopisov		

PROGRAM 3: VÝSKUM A VZDELÁVACIE AKTIVITY

3.1 Výskum a vzdelávanie - divadlo	3.1.1 Výskum a odborná reflexia - divadlo	A1; B; C1; C2	
	3.1.2 Výskum, publikačná a prekladateľská činnosť - divadlo	A1; B; C1; C2	
	3.1.3 Odborné vzdelávacie aktivity - divadlo	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	3.1.4 Kultúrno-vzdelávacie aktivity pre deti, mládež a dospelých	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
3.2 Výskum a vzdelávanie - tanec	3.2.1 Výskum a odborná reflexia - tanec	A1; B; C1; C2	
	3.2.2 Výskum, publikačná a prekladateľská činnosť - tanec	A1; B; C1; C2	
	3.2.3 Odborné vzdelávacie aktivity - tanec	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	3.2.4 Kultúrno-vzdelávacie aktivity pre deti, mládež a dospelých	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
3.3 Výskum a vzdelávanie - hudba	3.3.1 Výskum a odborná reflexia - hudba	A1; B; C1; C2	
	3.3.2 Výskum, publikačná a prekladateľská činnosť - hudba	A1; B; C1; C2	
	3.3.3 Odborné vzdelávacie aktivity - hudba	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	3.3.4 Kultúrno-vzdelávacie aktivity pre deti, mládež a dospelých	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
3.4 Výskum a vzdelávanie - vizuálne umenie	3.4.1 Výskum a odborná reflexia - vizuálne umenie	A1; B; C1; C2	
	3.4.2 Výskum, publikačná a prekladateľská činnosť - vizuálne umenie	A1; B; C1; C2	
	3.4.3 Odborné vzdelávacie aktivity - vizuálne umenie	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	3.4.4 Kultúrno-vzdelávacie aktivity pre deti, mládež a dospelých	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
3.5 Výskum a vzdelávanie - literatúra	3.5.1 Výskum a odborná reflexia - literatúra	A1; B; C1; C2	
	3.5.2 Výskum, publikačná a prekladateľská činnosť - literatúra	A1; B; C1; C2	
	3.5.3 Odborné vzdelávacie aktivity - literatúra	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	3.5.4 Kultúrno-vzdelávacie aktivity pre deti, mládež a dospelých	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
3.6 Medziodborový výskum a vzdelávanie	3.6.1 Medziodborový výskum a odborná reflexia	A1; B; C1; C2	
	3.6.2 Medziodborový výskum, publikačná a prekladateľská činnosť	A1; B; C1; C2	
	3.6.3 Medziodborové odborné vzdelávacie aktivity	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	3.6.4 Medziodborové kultúrno-vzdelávacie aktivity pre deti, mládež a dospelých	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	

PROGRAM 4: TRADIČNÁ KULTÚRA A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

4.1. - Odborná, výskumná a vzdelávacia činnosť	4.1.1 Inventarizácia, dokumentácia a šírenie informácií o tradičnej kultúre	A1; B; C1; C2	
	4.1.2 Výskum a odborná reflexia - tradičná kultúra	A1; B; C1; C2	
	4.1.3 Výskum, publikačná a prekladateľská činnosť - tradičná kultúra	A1; B; C1; C2	
	4.1.4 Vzdelávacie aktivity pre odbornú verejnosť - tradičná kultúra	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
4.2 Vznik a prezentácia tvorby - neprofesionálne umenie	4.2 Vznik a prezentácia tvorby - neprofesionálne umenie	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
4.3 Vznik a prezentácia tvorby - tradičná kultúra	4.3.1 Aktivity nezávislých profesionálnych zoskupení v tradičnej kultúre	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	4.3.2 Vznik a prezentácia tvorby - tradičná kultúra	A1; B; C1; C2	
4.4 Prehliadky, festivaly a súťaže	4.4.1 Tradičná kultúra a folklorizmus	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	4.4.2 Neprofesionálne umenie	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
4.5 Kultúrno-osvetová činnosť	4.5.1 Postupové súťaže a prehliadky záujmovej umeleckej činnosti	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	4.5.2 Kultúrno-osvetové aktivity v oblasti tradičnej a miestnej kultúry	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
4.6 Medzinárodné prezentácie a mobility - tradičná kult. a kult-osv. činnosť	4.6 Medzinárodné prezentácie a mobility - tradičná kult. a kult-osv. činnosť	A1; B; C1; C2	

PROGRAM 5: PAMÄTOVE A FONDOVÉ INŠTITÚCIE

5.1 Knižnice	5.1.1 Komplexná infraštruktúra knižníc	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	5.1.2 Vybavenie knižníc a menšia knižničná infraštruktúra	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	5.1.3 Podujatia a vzdelávacie aktivity	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	5.1.4 Akvizícia knižníc	B	
5.2 Múzeá	5.2.1 Vedecko-výskumná a prezentačná činnosť - múzeá	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	5.2.2 Akvizícia múzeí	B	
5.3 Galérie	5.3.1 Vedecko-výskumná a prezentačná činnosť - galérie	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	5.3.2 Akvizícia galérií	B	
5.4 Ochrana a ošetrovanie zbierkových fondov	5.4.1 Odborné ošetrovanie zbierkových fondov	A1; A2; B; C1; C2	
	5.4.2 Ochrana zbierkových fondov	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	

PROGRAM 6: MESTO KULTÚRY

	6.1.1 Mesto kultúry - prípravná fáza	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	6.1.2 Mesto kultúry - celoročné aktivity	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	
	6.2. Mesto kultúry - iné subjekty	A1; A2; B; C1; C2; C3; D	

Označenie oblasti	Environmentálna oblasť	Popis environmentálnej oblasti	Označenie zložky oblasti	Popis zložiek oblasti	Environmentálne odporúčania	Link	
A1	<p>minimalizácia tvorby odpadu</p> 	<p>aplikovanie 8R až následne nakupovať podľa nevyhnutnej potreby; vratné obaly; vlastné obaly; systém a miesto opätovného použitia predmetov; využívanie opraviteľných predmetov; nepoužívanie jednorázových plastov; optimalizácia spotreby materiálu (možnosť vrátenia nepoužitých tovarov, nákup vo väčších množstvách, optimalizovať biologicky rozložiteľné obaly); minimalizácia počtu vyrobených materiálov a produktov alebo používanie eko papiera a optimalizácia formátov pre tlač a spotreby materiálov</p>	A1.1	aplikovanie 8R až následne nakupovať podľa nevyhnutnej potreby	8R: "Reduce, Replace, Reuse, Recycle, Recover, Refuse and Reject, Rethink" (Redukuj, Nahraď, Znovu použi, Recykluj, Obnov, Odmietni, Zamietni, Premysli či potrebuješ)	http://www.nulaodpadu.sk/zrecyklujme-si http://www.nulaodpadu.sk/neplytvajme-jedlom http://www.zerowasteslovakia.sk/ http://en.envirocitiesmag.com/articles/pdf/waste_management_eng_art2.pdf	
			A1.2	vratné obaly			
			A1.3	vlastné obaly	inšpirovanie účastníkov a účinkujúcich na podujatí priniesť si vlastné obaly	http://www.nulaodpadu.sk/nakupujme-zbytocne-obaly http://www.nulaodpadu.sk/poziciavajme-si	
			A1.4	systém a miesto opätovného použitia predmetov	zriadenie centrálného miesta pre uloženie a odber materiálov a produktov na podujatí alebo v inštitúcii s osobným dohľadom; zapojenie komunity; využívanie knižnice vecí; opakované použitie medziročne	http://www.nulaodpadu.sk/vymenna-burza-pomaha http://www.nulaodpadu.sk/akciu-usporiadajme-ekologicky	
			A1.5	využívanie opraviteľných predmetov	inšpirácie pre opravu produktov, hodnotenie produktov podľa ich opraviteľnosti (tablety, PC a mobily), zapojenie miestnych opravárov a kutilov	https://repairably.com/ http://www.nulaodpadu.sk/zrecyklujme-si https://www.ifixit.com/Right-to-Repair/Repairable-Products	
			A1.6	nepoužívanie jednorázových plastov	vláda podporila novelu zákona o odpadoch, ktorou chce MŽP SR zakázať od roku 2021 uvádzať na slovenský trh jednorázové plastové výrobky. Zároveň novela zvýhodňuje výrobcov, ktorí na trh uvádzajú recyklovateľné výrobky	https://www.minzp.sk/spravy/2019/avgust/jednorazove-plastove-vyroby-dostali-od-vlady-stopku.html	
			A1.7	možnosť vrátenia nepoužitých tovarov	v prípade, že neviete presne odhadnúť množstvo materiálov a tovarov, využite možnosť ich vrátenia	https://www.podnikaite.sk/zakonne-povinnosti-podnikatela-odstupenie-od-zmluvy-eshopu	
			A1.8	optimalizácia spotreby materiálu	pri výrobe, testovaní, organizovaní dbajte na reálnu potrebu spotreby materiálov a produktov		
			A1.9	nákup vo väčších množstvách	prispievajte tak k minimalizácii tvorby odpadu z jednorázových obalov		
			A1.10	optimalizovať biologicky rozložiteľné obaly	analýza OECD (str. 123 príloha C) definuje nasledovné polyméry, ktoré sú kompostovateľné doma (nie industriálne) alebo biologicky rozložiteľné v pôde: PHA, TPS, PBS, PBAT, PBAS (nie všetky typy polyméru môžu spĺňať uvedenú biologickú odbúrateľnosť; overte si informáciu s dodávateľom)	https://www.stuba.sk/sk/diani-na-stu/prehľad-aktualít/bioplasty-z-stu-sa-mozu-rozlozit-v-pode-i-vo-vode.html?page_id=12127 https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264301016-en.pdf?expires=1565864119&id=id&accname=ocid53026753&checksum=0C89E835E7BD8DAC3F5B69DF975DD1FE	
			A1.11	minimalizácia počtu vyrobených materiálov a produktov	zamyslieť sa nad úžitkom vyrobených produktov, informačných a propagačných materiálov (plagáty, letáky, tričká, tašky a pod.) a zvážiť iné formy propagácie a informovania a možnosti dotlače doobjednania v prípade dopytu		
			A1.12	používanie eko papiera	Eko papier je vyrobený bez bielenia plynným chlórrom zo 100% opätovne získaných vlákien a je lacnejší. Jeho belosť nemá vplyv na jeho kvalitu	https://www.minzp.sk/iep/publikacie/komentare/zelene-verejne-obstaravanie.html	
			A1.13	optimalizácia formátov pre tlač a spotreby materiálov	v spolupráci s dodávateľom zabezpečiť minimalizáciu odpadu pri tlači, používanie ekologických lepidiel, minimalizácia použitia fólií a plastov		

Označenie oblasti	Environmentálna oblasť	Popis environmentálnej oblasti	Označenie zložky oblasti	Popis zložiek oblasti	Environmentálne odporúčania	Link	
A2	zabezpečenie triedenia a zhodnocovania odpadu 	umiestnenie nádob na triedenie odpadu; zabezpečenie nakladania s vytriedenými zložkami odpadu (zazmluvnenie odpadovej spoločnosti, kompost, etc.); zabezpečenie dohľadu nad správnym triedením odpadu (osobná asistencia pri triedení odpadu, infografika); vytváranie knižnic vecí; vytváranie upcyclingových centier; kreatívny prístup opätovného využitia predmetov a materiálov (zavedenie kompostovania, opätovné využitie odpadu: nábytok, textil, elektronika a iné); umelecké dielo z druhotných surovín	A2.1	umiestnenie nádob na triedenie odpadu	zabezpečenie spolupráce so zberovou spoločnosťou		
			A2.2	zazmluvnenie odpadovej spoločnosti	službu nakladania s triedenými zložkami odpadu je potrebné dohodnúť so zberovou spoločnosťou	https://www.odpady-portal.sk/Adresar.aspx	
			A2.3	kompost	triedenie biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu priamo v areáli kompostovania, vrátane všetkých príborov a obalov, v ktorých sa podáva jedlo	https://www.priateliazeme.sk/spz/ako-kompostovat/v-obci/podpora-domaceho-kompostovania	
			A2.4	zabezpečenie dohľadu nad správnym triedením odpadu	inštruktáž ako usporiadať akciu ekologicky, osobná asistencia návod ako nakladať a triediť odpad	http://www.nulaodpadu.sk/akciu-usporiadajme-ekologicky https://www.incienc.sk/festival-bez-odpadov/ https://www.incienc.sk/wp-content/uploads/2018/12/Waste-for-Dummies_BA.pdf	
			A2.5	vytváranie knižnic vecí	miesto, kde si možno požičať predmety, ktoré potrebujeme zriedkavo	http://www.nulaodpadu.sk/poziciavajme-si	
			A2.6	vytváranie upcyclingových centier	miesto, kde vytvárajú z nepotrebného a funkčného nábytku, textilu, elektroniky a iných predmetov nové	https://www.upcycling.cz/ https://www.upcyclecr.org/	
			A2.7	kreatívny prístup opätovného využitia predmetov a materiálov	poskytnutie nepotrebného, funkčného a bezpečného nábytku, textilu, jedla, elektroniky a i. sociálnym inštitúciám, knižniciam vecí, upcyclingovým centrom, poskytnutie na iné kreatívne zhodnotenie, etc.	https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2017:361:FULL&from=EN	
			A2.8	umelecké dielo z druhotných surovín			
			B	optimalizácia dopravy 	optimalizácia dopravy (vlak, autobus, MHD, bicykel, zdieľanie dopravy), využívanie vozidiel s vyššou emisnou kategóriou; prenájom hybridných alebo elektro nákladných či osobných vozidiel; zabezpečenie kyvadlovej dopravy; ubytovanie účinkujúcich v blízkosti podujatia; parkovanie vozidiel v blízkosti podujatia; využitie online komunikácie pred vycestovaním pre účely minimalizácie presunov na mieste konania	B1.1	optimalizácia dopravy (vlak, autobus, MHD, bicykel, zdieľanie dopravy), využívanie vozidiel s vyššou emisnou kategóriou využívať materiály a zdroje dostupné v bezprostrednej blízkosti miesta podujatia (zbytočné ich neprevážať z veľkých vzdialeností) spôsob určenia emisnej triedy vozidla
prenájom hybridných alebo elektro nákladných či osobných vozidiel	prenájom elektromobilu prenájom elektrododávky	https://www.emyto.sk/files/2017-03/SVOP_03_Emisna_trieda_v4.0_svk.pdf https://www.voltia.com/					
B1.2	zabezpečenie kyvadlovej dopravy						
B1.3	zabezpečenie kyvadlovej dopravy						
B1.4	ubytovanie účinkujúcich v blízkosti podujatia						
B1.5	parkovanie vozidiel v blízkosti podujatia						
B1.6	využitie online komunikácie pred vycestovaním pre účely minimalizácie presunov na mieste konania						

Označenie oblasti	Environmentálna oblasť	Popis environmentálnej oblasti	Označenie zložky oblasti	Popis zložiek oblasti	Environmentálne odporúčania	Link
C1	zelené obstarávanie produktov a služieb 	aplikovanie 8R až následne nakupovať podľa nevyhnutnej potreby; produkty a služby s označením environmentálnej kvality; ekologické ubytovanie; počet vegetariánskych jedál; lokálne produkty; bezobalové obchody	C1.1	aplikovanie 8R až následne nakupovať podľa nevyhnutnej potreby	8R: "Reduce, Replace, Reuse, Recycle, Recover, Refuse and Reject, Rethink" (Redukuj, Nahrad, Znovu použi, Recykluj, Obnov, Odmietni, Zamietni, Premysli či potrebuješ)	http://en.envirocitiesmag.com/articles/pdf/waste_management_eng_art2.pdf
			C1.2	produkty a služby s označením environmentálnej kvality	environmentálne označenia	http://www.ecolabelindex.com/ecolabels/
					existujúce slovenské ekoznačky produktov	https://www.sazp.sk/app/cmsFile.php?disposition=i&ID=391
					zoznam organizácií registrovaných v Schéme pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) so sídlom v Slovenskej republike.	https://www.emas.sk/register-emas-v-sr/
					environmentálne označenie - ecolabel	http://ec.europa.eu/ecat/
					kritériá zeleného verejného obstarávania produktových skupín	https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm
					kritériá zeleného verejného obstarávania produktových skupín zelené verejné obstarávanie papiera, elektromobilov a počítačov	gpp/environmentalne-charakteristiky.html https://www.minzp.sk/iep/publikacie/komentare/zelene-verejne-obstaravanie.html
C1.3	ekologické ubytovanie	vyhládávanie ekologického ubytovacieho zariadenia vyhládávanie ekologického ubytovacieho zariadenia	https://www.rankabrand.org/ https://www.bookdifferent.com/en/ https://travganic.com/			
C1.4	lokálne produkty	mapa slovenských potravín mapa lokálnych výrobcov mapa farmárov	http://www.potravinyslovenska.sk/mapa https://lokalnytrh.sk/mapa https://odfarmara.sk/cms/farmarivovosomokoli			
C1.5	bezobalové obchody	mapa bezobalových obchodov SR a ČR mapa bezobalových obchodov SR	https://mapa.reduca.cz/694-delizia/@9.48.6465.20.3357.1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.13 http://www.nulaodpadu.sk/mapa-bezobalovych-obchodov			
C2	využívanie zdrojov 	využívanie existujúcej technickej infraštruktúry pred využívaním generátorov; využívanie vlastných zdrojov (solárne panely); používanie energeticky efektívnych produktov a riešení; opatrenia na zníženie spotreby energie a vody	C2.1	využívanie existujúcej technickej infraštruktúry	elektrina, odpadové vody	
			C2.2	využívanie vlastných zdrojov (solárne panely)	najmä v prípade menšieho osvetlenia a exteriérových podujatí	https://innovationorigins.com/fold-out-energy-tower-for-festivals-is-ready-for-practical-use/
			C2.3	používanie energeticky efektívnych produktov a riešení	LED svietidlá, vybavenie, nízkoenergetické riešenia	https://www.siea.sk/faq/?catid=9
			C2.4	opatrenia na zníženie spotreby energie a vody	vypínanie spotrebičov a osvetlenia pri ich nevyužívaní zachytávanie dažďovej vody opatrenia na šetrenie s vodou	https://www.minzp.sk/iep/publikacie/komentare/ked-netecie-aspon-kvapka.html http://www.nulaodpadu.sk/vodna-stopa
C3	zelená infraštruktúra a architektúra 	prvky zelenej infraštruktúry a architektúry; (zelené strechy, vertikálne záhrady, živé rastúce konštrukcie, komunitné záhrady, permakultúrny dizajn a jedlý les, dažďové záhrady); úle; a iné adaptačné a mitigačné opatrenia	C3.1	príručka k zelenej infraštruktúre inšpiratívne riešenia sídlisk na zvyšovanie odolnosti voči zmene klímy	metodický plán pre dobré plánovanie a navrhovanie mestských otvorených priestranstiev	http://www.karloves.sk/wp-content/uploads/Zelena-infrastruktura-prirucka-nielen-pre-samospravy.pdf http://odolnesidliska.sk/ http://www.urbanspace.rec.org/uploads/wp5-outputs-map/eng_methodology_plan_final.pdf
					príklady biofilnej architektúry zelené strechy	https://paralelnapolis.sk/ziva-architektura-a-integrovana-priroda/?fbclid=IwAR2m5WRqEFPu3L5f852hk667_HV4m2DGyaR4HTq_ik97Ji_QfFY9QSQsQs https://mojdom.zoznam.sk/cl/10051/1307702/Vsetko-o-zelenych-strechach
			C3.2	vertikálne záhrady živé rastúce konštrukcie komunitné záhrady permakultúrny dizajn a jedlý les dažďové záhrady	https://mojdom.zoznam.sk/cl/10075/1573661/Vertikalna-zahrada-ozivi-kazdu-stenu-Co-by-ste-o-nej-mali-vediet	
					https://www.dobrarada.sk/clanok/vypestujte-si-zahradny-altanok.html	
					https://www.zivica.sk/sk/komunitne-zahrady/komunitne-zahrady	
					http://www.prirodnazahrada.eu/tags/jedly-les	
					http://www.zelenearchitektura.sk/2011/08/manual-pre-vybudovanie-vlastnej-dazdovej-zahrady-1-cast/ https://mojdom.zoznam.sk/cl/10098/1723127/Dazdova-zahrada-Na-co-sluzi-a-ako-funguje	
			C3.3	úle	mestské včely	https://mestske-vcely.sk/
			C3.4	adaptačné a mitigačné opatrenia	katalóg adaptačných opatrení miest a obcí na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, príklady dobrej praxe	http://www.region-bsk.sk/konceptne-materialy.aspx

Označenie oblasti	Environmentálna oblasť	Popis environmentálnej oblasti	Označenie zložky oblasti	Popis zložiek oblasti	Environmentálne odporúčania	Link	
D	environmentálne povedomie 	podiel účastníkov environmentálneho podujatia na celkovom počte účastníkov; vytváranie povedomia o environmentálnych aspektoch podujatia (označenia pripomínajúce minimalizáciu spotreby vody, energie, produkcie odpadov, atď.); realizácia workshopov a prednášok na environmentálne a globálne témy; aplikácia hry, zábavy a behaviourálnych opatrení počas podujatia či prevádzky; upovedomenie o environmentálnych aspektoch podujatia pred jeho začiatkom; umelecký projekt s environmentálnou tematikou	D1.1	podiel účastníkov environmentálneho podujatia na celkovom počte účastníkov			
			D1.2	vytváranie povedomia o environmentálnych aspektoch podujatia	označenia pripomínajúce minimalizáciu spotreby vody, energie, produkcie odpadov, atď.		
			D1.3	realizácia workshopov a prednášok na environmentálne a globálne témy	environmentálne a globálne povedomie	workshopy prírodného staviteľstva	https://www.organica.name/blog/86-organica-workshopy https://ozartur.sk/aktivita/kurzy/
						workshopy permakultúrneho dizajnu	http://www.priradne-zahrady.sk/workshopy http://skola.permakultura.sk/skola/o-nas/
						workshopy zerowaste a kompostovania	https://kompostuj.me/ http://www.zerowasteslovakia.sk/ponuka/
							https://www.minzp.sk/oblasti/osveta-vychova/ https://www.sazp.sk/zivotne-prostredie/environmentalna-vychova-a-vzdelavanie/ http://eviana.sk/
							https://www.priestorypretvory.sk/ https://kraj.sk/ https://broz.sk/sluzby-a-produkty/
							http://www.ekoforum.sk/o-nas/prehľad-zakladajucich-organizacii-siete-ekoforum https://www.ekopolis.sk/ http://daphne.sk/ http://greenfoundation.eu/en/home/ https://stromzivota.sk/ https://globalnevzdelavanie.sk/ https://www.zivica.sk/ http://www.sosna.sk/ https://mvro.sk/temy/globalne-vzdelavanie/
D1.4	aplikácia hry, zábavy a behaviourálnych opatrení počas podujatia či prevádzky	behaviorálne "postrčenia" k zelenšiemu správaniu gamifikácia	https://www.oecd.org/env/tackling-environmental-problems-with-the-help-of-behavioural-insights-9789264273887-en.htm https://www.givingforce.com/5-businesses-using-green-gamification-to-save-the-world/				
D1.5	upovedomenie o environmentálnych aspektoch podujatia pred jeho začiatkom	zverejnenie environmentálnych prvkov festivalu a opísanie očakávaného správania od účastníkov festival Pohoda	https://www.glastonburyfestivals.co.uk/information/green-glastonbury/our-green-policies/ https://www.pohodafestival.sk/sk/ekologia				
D1.6	umelecký projekt s environmentálnou tematikou						

tipy k príprave zeleného festivalu (kampaň, komunikácia, komunita, energia, dobrovoľníci, jedlo, podujatie, obstarávanie, odpad, voda, doprava)	https://greenfestivals.ca/
plánovanie zeleného festivalu	https://vancouver.ca/files/cov/green-events-planning-guide.pdf
príprava zeleného stretnutia	https://ec.europa.eu/environment/emas/pdf/other/EC%20Guide%20Sustainable%20Meetings%20and%20Events.pdf
kontrolný zoznam pre udržateľné podujatie	https://www.climatewave.com/checklist-to-a-sustainable-event/
zelená audiovizuálna produkcia	http://www.ecoprod.com/images/site/ECOPROD_GUIDE2017_EN_NUM.pdf
Obehové hospodárstvo na Slovensku	http://zelene-hospodarstvo.enviroportal.sk/ https://www.enviroportal.sk/spravy/detail/9202